

В. В. ЄВТУШЕНКОкандидат технічних наук, доцент
Херсонський національний технічний університет
ORCID: 0000-0002-8720-5804**О. В. ЧЕПЕЛЮК**доктор технічних наук, професор
Херсонський національний технічний університет
ORCID: 0000-0003-1677-5137

МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ ПРОДУКЦІЄЮ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ

У статті досліджується сучасний стан та перспективи міжнародної торгівлі продукцією легкої промисловості України в умовах воєнних та глобальних викликів. Акцентовано увагу на ключових тенденціях розвитку галузі, зокрема на зміні структури експорту й імпорту, адаптації виробників до нових ринкових умов та посиленні ролі європейського вектору співпраці. Проаналізовано вплив воєнних дій на функціонування підприємств галузі, включаючи руйнування виробничої інфраструктури, ускладнення логістичних маршрутів, зростання вартості транспортування і міжнародного страхування, а також скорочення попиту на окремих зовнішніх ринках через глобальну економічну нестабільність.

Висвітлено роль українських підприємств, які інтегровані у світові виробничі ланцюги, зокрема через участь у контрактному виробництві. Проаналізовано внесок провідних компаній у формування експортних потоків за основними товарними групами текстильної та швейної промисловості, що дає змогу оцінити рівень конкурентоспроможності галузі. Наведено дані щодо зниження експортних обсягів у 2024 році та паралельного зростання імпорту продукції легкої промисловості, що свідчить про посилення імпортозалежності та наявність структурного дисбалансу. Визначено, що попри кризові явища галузь демонструє достатній потенціал для відновлення завдяки досвіду співпраці з ЄС, кваліфікованій робочій силі та розвитку цифрових інструментів, які відкривають нові можливості для малих і середніх виробників.

Узагальнюючи результати, підкреслено потребу у формуванні комплексної стратегії підтримки легкої промисловості України, яка має включати модернізацію виробничих потужностей, упровадження екологічно сталих технологій, підвищення відповідності міжнародним стандартам і посилення державної підтримки експорту. Визначено ключові бар'єри та можливості для подальшого зростання зовнішньоторговельного потенціалу галузі, запропоновано рекомендації щодо зміцнення її конкурентоспроможності у глобальному економічному просторі.

Ключові слова: міжнародна торгівля, продукція, легка промисловість, експорт, імпорт.

V. V. YEVTUSHENKOCandidate of Technical Sciences, Associate Professor
Kherson National Technical University
ORCID: 0000-0002-8720-5804**O. V. CHEPELYUK**Doctor of Technical Sciences, Professor
Kherson National Technical University
ORCID: 0000-0003-1677-5137

INTERNATIONAL TRADE IN LIGHT INDUSTRY PRODUCTS: CURRENT STATUS AND PROSPECTS

The article examines the current state and prospects of international trade in light industry products of Ukraine in the context of military and global challenges. Attention is focused on key trends in the development of the industry, in particular on changes in the structure of exports and imports, the adaptation of manufacturers to new market conditions, and the strengthening of the role of European cooperation. The impact of military actions on the functioning of enterprises in the industry is analyzed, including the destruction of production infrastructure, complications in logistics routes,

increased transportation and international insurance costs, and reduced demand in certain foreign markets due to global economic instability.

The role of Ukrainian enterprises integrated into global production chains, in particular through participation in contract manufacturing, is highlighted. The contribution of leading companies to the formation of export flows for the main product groups of the textile and clothing industry is analyzed, which makes it possible to assess the competitiveness of the industry. Data on the decline in export volumes in 2024 and the parallel growth in imports of light industry products are presented, indicating an increase in import dependence and the presence of structural imbalances. It has been determined that despite the crisis, the industry has sufficient potential for recovery thanks to its experience of cooperation with the EU, skilled workforce, and the development of digital tools that open up new opportunities for small and medium-sized manufacturers.

Summarizing the results, the need to develop a comprehensive strategy to support Ukraine's light industry has been emphasized, which should include the modernization of production facilities, the introduction of environmentally sustainable technologies, increased compliance with international standards, and stronger state support for exports. Key barriers and opportunities for further growth of the industry's foreign trade potential were identified, and recommendations were made to strengthen its competitiveness in the global economic space.

Key words: international trade, products, light industry, exports, imports.

Постановка проблеми

Легка промисловість України, маючи значний досвід виробництва та усталені зв'язки з європейськими партнерами, опинилася в умовах суттєвих викликів, спричинених воєнними діями, руйнуванням виробничих потужностей, порушенням логістики та зростанням зовнішніх технічних бар'єрів. Попри збереження експортної активності та інтеграцію українських підприємств у світові виробничі ланцюги, галузь демонструє падіння обсягів торгівлі, підвищену імпортозалежність і недостатній рівень технологічної модернізації. Ускладнений доступ на ринок ЄС через посилення екологічних та технічних вимог, зниження попиту на окремих зовнішніх ринках, а також потреба у переході до сталих виробничих моделей формують комплекс проблем, що стримують розвиток галузі. За таких умов виникає необхідність ґрунтовного аналізу сучасного стану міжнародної торгівлі продукцією легкої промисловості України, виявлення ключових бар'єрів та визначення напрямів підвищення її конкурентоспроможності в умовах глобальних та внутрішніх трансформацій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Війна послабила експортні можливості української текстильної та швейної промисловості через руйнування виробництв і розрив ланцюгів поставок, однак поглиблення співпраці з ЄС відкриває нові перспективи на зовнішніх ринках. Для відновлення конкурентних позицій у міжнародній торгівлі галузі необхідно модернізувати виробництво та відповідати європейським стандартам [1]. Проаналізовано динаміку торгівлі текстилем між Україною та ЄС у період 2014–2023 років, акцентуючи увагу на необхідності переходу до сталих виробничих підходів для підвищення конкурентоспроможності українських виробників [2]. Впровадження в ЄС жорстких технічних регламентів щодо походження текстильних матеріалів, безпечності виробництва та контролю хімічних речовин створює суттєві технічні бар'єри для українських виробників і обмежує їхні можливості експорту на європейський ринок [3]. Дослідження показують, що для відновлення конкурентоспроможності української легкої промисловості необхідні модернізація виробництва, перехід до сталих практик та відповідність технічним регламентам ЄС. Однак, доцільним є проведення **більш комплексного, аналітичного та практично орієнтованого підходу**, який спрямований на всебічне розуміння стану всієї галузі легкої промисловості.

Формулювання мети дослідження

Метою дослідження є аналіз сучасного стану міжнародної торгівлі продукцією легкої промисловості України, визначення основних проблем і викликів галузі та розробка рекомендацій щодо підвищення її конкурентоспроможності.

Викладення основного матеріалу дослідження

Міжнародна торгівля продукцією легкої промисловості має низку специфічних особливостей, які визначають структуру та динаміку світових товарних потоків. Галузь є однією з найбільш глобалізованих, оскільки виробництво текстилю, одягу й взуття часто розподілене між різними країнами, що формує складні ланцюги доданої вартості: одні держави виготовляють сировину та тканини, інші здійснюють пошиття, а розвинені країни забезпечують брендування та збут. Висока трудомісткість виробництва зумовлює концентрацію основних виробничих потужностей у державах із дешевою робочою силою, тоді як країни ЄС, США та Японія залишаються найбільшими імпортерами та споживачами. Галузь характеризується швидкою змінюваністю моди та короткими життєвими циклами продукції, що підсилює конкуренцію та вимагає гнучкої адаптації виробників до нових трендів. Водночас міжнародна торгівля продукцією легкої промисловості є вразливою до логістичних, політичних та економічних ризиків, які особливо загострилися після пандемії та в умовах воєнних конфліктів. Значну роль у торгівлі відіграють стандарти якості, екологічні вимоги та сертифікація, що особливо важливо для доступу на ринок

ЄС. Поширеним є контрактне виробництво (Cut – Make – Trim, Free on Board, Original Equipment Manufacturer), яке дозволяє країнам із розвиненим виробництвом працювати на іноземні бренди [4].

Цифрові технології та електронна комерція стають окремим важливим трендом, який трансформує форми міжнародної співпраці та дає змогу малим виробникам активніше виходити на світові ринки. Одночасно з цим посилюється увага до екологічності та принципів сталого розвитку: як споживачі, так і державні органи дедалі частіше вимагають відкритості ланцюгів постачання та застосування безпечних, екологічно чистих матеріалів.

Для України міжнародна торгівля продукцією легкої промисловості має свої специфічні умови: близькість до ринку ЄС, значний досвід контрактного виробництва, кваліфікована робоча сила та водночас – логістичні труднощі й виклики, пов'язані з воєнним станом. Попри це, українські підприємства зберігають конкурентоспроможність і продовжують інтегруватися у світові виробничі ланцюги.

Воєнний стан та пов'язані з ним економічні й логістичні обмеження стали серйозним викликом для української легкої промисловості. Проте, незважаючи на зовнішні та внутрішні ризики, галузь продовжує відігравати помітну роль у формуванні експортного потенціалу країни. Динаміка виробництва, зміни у структурі імпортно-експортних потоків і адаптивність підприємств до нових реалій свідчать як про наявні проблеми, так і про можливість подальшого розвитку.

Важливий внесок у підтримання експортного потенціалу роблять підприємства, які входять до Асоціації «Укрлегпром». Їх присутність серед експортерів у різних товарних категоріях підтверджує глибоку інтеграцію у світові виробничі ланцюги та високу конкурентоспроможність продукції на міжнародному ринку.

Зокрема, виробники трикотажного одягу забезпечили понад **76%** експорту групи 61 (за українським класифікатором зовнішньоекономічної діяльності – УКТ ЗЕД) – одяг та додаткові речі до одягу, трикотажні; підприємства, що спеціалізуються на текстильному одязі (група 62 – одяг та додаткові речі до одягу, текстильні, окрім трикотажних), сформували понад **56%** загального експорту; у групі 63 (готові текстильні вироби) компаній забезпечили **83%** вивезення продукції; виробники взуття зберегли свої позиції у нішевих сегментах, попри загальне падіння світового попиту [5].

Хоча експорт зберігся, у 2024 році міжнародна торгівля продукцією легкої промисловості загалом продемонструвала спад. Обсяги вивезення товарів цієї галузі зменшилися на 10,5%, що зумовлено низкою зовнішніх та внутрішніх чинників:

- ускладненою логістикою через блокування традиційних транспортних маршрутів;
- зростанням вартості міжнародного страхування та доставки;
- зниженням попиту на деяких зовнішніх ринках через глобальну економічну нестабільність.

Незважаючи на це, українські підприємства змогли утримати ключові позиції у виробництві трикотажного та текстильного одягу. Значна частка експорту припадає на **провідні підприємства легкої промисловості**, які завдяки масштабності виробництва та сталій співпраці з іноземними партнерами забезпечують понад половину загального експорту кожної товарної групи.

Характерним явищем 2024 року стало також **зростання імпорту продукції легкої промисловості**, який досяг 1,6 млрд. дол. США. Незначне, але помітне збільшення імпортних поставок свідчить про підвищений попит на зовнішні товари, що зумовлено зміною споживчої поведінки населення та обмеженими виробничими можливостями частини підприємств через війну [5].

За підсумками 2024 року експорт продукції легкої промисловості, а саме, текстильні матеріали та текстильні вироби (розділ XI УКТ ЗЕД) становив 610928, 3 тис. дол. США, що становило 1,5% від загального експорту; імпорт – 2399044,9 тис. дол. США відповідно 3,44% від загального обсягу імпорту. У сегменті продукції – взуття, головні убори, парасольки (розділ XII УКТ ЗЕД) експорт становив 145120,4 тис. дол. США, що становило 0,3% від загального експорту; імпорт – 468654,2 тис. дол. США відповідно 0,7% від загального обсягу імпорту (рис. 1) [6].

Показники 2024 року демонструють, що легка промисловість України, попри присутність на світових ринках, залишається імпортозалежною та потребує активних заходів для посилення конкурентоспроможності й розширення експортного потенціалу.

Висновки

Легка промисловість України зберігає присутність на світовому ринку, хоча обсяги експорту у 2024р. скоротилися на 10,5%. Разом із тим, галузь залишається залежною від імпорту, оскільки його обсяги значно перевищують експорт, що підкреслює необхідність модернізації виробничих потужностей. Галузь стикається із підвищеними ризиками через логістичні складнощі, економічну нестабільність та вплив війни, проте цифрові технології та контрактне виробництво дозволяють підтримувати її стійкість. Важливе значення для виходу продукції на європейські ринки мають стандарти якості та екологічні вимоги.

Щоб зменшити імпортозалежність української легкої промисловості, необхідно модернізувати виробництво шляхом впровадження сучасного обладнання та автоматизації, розвивати власне виробництво сировини та матеріалів, а також диверсифікувати постачальників для зменшення залежності від окремих країн.

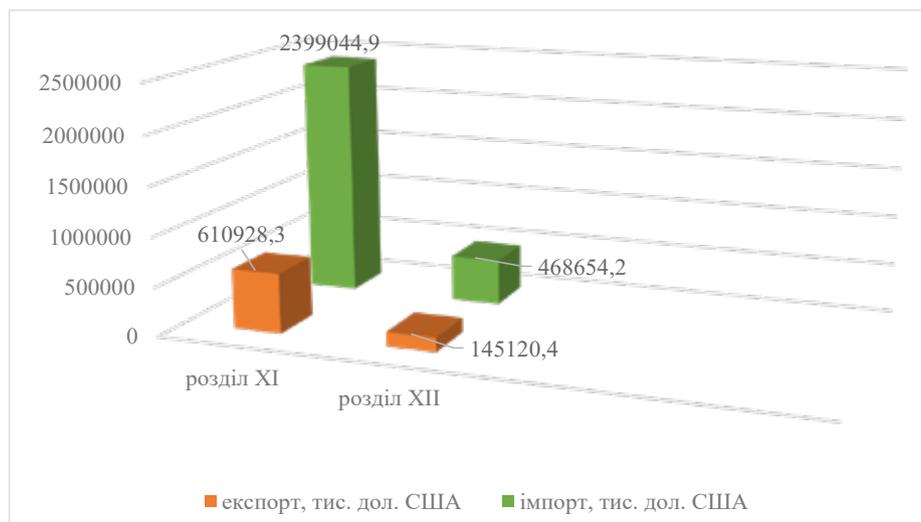

Рис. 1. Товарна структура міжнародної торгівлі продукцією легкої промисловості, тис. дол. США

Необхідно впроваджувати інновації та використовувати альтернативні матеріали, зокрема перероблені та екологічні, а також модернізувати виробництво. За умов стабілізації логістичних шляхів і державної підтримки українська легка промисловість здатна відновити і зміцнити свої позиції на глобальному ринку.

Список використаної літератури

1. Dobos E. Ukrainian Textile and Garment Industry: Navigating War and EU Integration. *Köz-gazdaság*. 2025. Vol.20, no.3 – Special Issue. P.122. URL: <https://doi.org/10.14267/retp2025.03.07>
2. Беженар І. Маркетингові стратегії для розвитку українського виноробства. *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics*. 2025. № 10. С. 16–39. URL: <https://doi.org/10.58423/2786-6742/2025-10-16-39>
3. Оцінювання відповідності текстилю українського виробництва / О. Калашник та ін. *Development Service Industry Management*. 2024. № 2. С. 65–69. URL: [https://doi.org/10.31891/dsim-2024-6\(10\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2024-6(10))
4. Andreiev O. V., Duginets G. V. Contract Manufacturing as a Factor in Enforcing Post-War Recovery Processes in the Economics of Ukraine. *Business Inform*. 2023. Vol. 10, no. 549. P. 191–196. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-10-191-196>
5. Лідери експорту товарів легкої промисловості у 2024 році – Укрлегпром. *Укрлегпром*. URL: <https://ukrlegprom.org/ua/news/lidery-eksportu-tovariv-legkoyi-promyslovosti-u-2024-roczii/>
6. Зовнішня торгівля 2024: Топ-5 позицій експорту та імпорту. *Скільки-скільки?* URL: <https://skilky-skilky.info/zovnishnia-torhivlia-ukrainy-u-2024-rotsi-top-5-pozytsiy-eksportu-ta-importu/>

References

1. Dobos, E. (2025b). Ukrainian Textile and Garment Industry: Navigating War and EU Integration. *Köz-gazdaság*, 20(3 – Special Issue), 122. <https://doi.org/10.14267/retp2025.03.07>
2. Беженар, І. (2025а). Маркетингові стратегії для розвитку українського виноробства. *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics*, (10), 16–39. <https://doi.org/10.58423/2786-6742/2025-10-16-39>
3. KALASHNYK, O., MOROZ, S., TARAN-LALA, O., & KYRYCHENKO, O. (2024a). OTsINIUVANNIA VIDPOVIDNOSTI TEKSTYLIU UKRAINSKOHO VYROBNYTSTVA. *Development Service Industry Management*, (2), 65–69. [https://doi.org/10.31891/dsim-2024-6\(10\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2024-6(10))
4. Andreiev, O. V., & Duginets, G. V. (2023a). Contract Manufacturing as a Factor in Enforcing Post-War Recovery Processes in the Economics of Ukraine. *Business Inform*, 10(549), 191–196. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-10-191-196>
5. Lidery eksportu tovariv lehkoj promyslovosti u 2024 rotsi – Ukrlehprom. (b. d.-a). Ukrlehprom. <https://ukrlegprom.org/ua/news/lidery-eksportu-tovariv-legkoyi-promyslovosti-u-2024-roczii/>
6. Zovnishnia torhivlia 2024: Top-5 pozytsii eksportu ta importu. (b. d.-b). Skilky-skilky? <https://skilky-skilky.info/zovnishnia-torhivlia-ukrainy-u-2024-rotsi-top-5-pozytsiy-eksportu-ta-importu/>

Дата першого надходження рукопису до видання: 25.11.2025
 Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 15.12.2025
 Дата публікації: 31.12.2025